

Все буде ProZorro: 7 фактів про боротьбу з корупцією у публічних закупівлях

ProZorro — вже скоро у всіх держорганах

Як допоможе знищити корупцію в державних органах і зберегти мільярди для бюджету
Закон Про публічні закупівлі

Впровадження системи електронних закупівель [ProZorro](#) почалося влітку 2014 року. Тоді десятки активістів разом з представниками Міністерства економічного розвитку і торгівлі та окремими нардепами за сприяння Дмитра Шимківа, заступника голови АП, вирішили створити пілотний проект на допорогових закупівлях. Презентували ProZorro 12 лютого 2015 року.

Наприкінці минулого року НВ назвало нову систему однією з [15 перемог України](#). А обличчя і двигун цього процесу — заступник міністра економічного розвитку Максим Нефьодов — увійшов у рейтинг [Людей року за версією НВ](#).

В ніч на 25 грудня Верховна Рада [нарешті прийняла](#) Закон Про публічні закупівлі, який вже направлено на підпис президенту.

Момент прийняття Верховною Радою Закону Про публічні закупівлі (джерело — slovoidilo.ua)

Переведення держзакупівель у публічну площину дозволить зруйнувати численні корупційні схеми:

— Мільярди корупційних гривень йшли на підкуп суддів, створення і підтримування кишенькових політичних сил, лобіювання інтересів олігархів в державних підприємствах, що забезпечувало можливість красти мільярди гривень на державних тендерах, і так по колу. За всі ці роки сфера держзакупівель перетворилася на синонім корупції. Переводячи закупівлі в публічну площину, ми розриваємо цей ланцюг, — пояснював Нефьодов.

Максим Нефьодов

ProZorro продемонструвала цікаві кейси вже в тестовому режимі, в якому вона працювала досі. Київська міська клінічна лікарня №17, яка планувала придбати 740 кг перекису водню по 135 грн/кг, завдяки системі, отримала ціну в 25 грн/кг, зекономивши майже 80 тис. грн. 89 тис. грн зекономила лікарня №9 на закупівлі марлі та вати. Полтавський обласний онкодиспансер заощадив майже 66 тис. грн на закупівлі протиракового препарату.

Цікаві кейси тестового режиму системи ProZorro (інфографіка Інституту аналітики та адвокації)

НВ збило 7 головних фактів, які треба знати про систему ProZorro, через яку буде йти велика частина бюджетних коштів, за якими українці зможуть стежити в режимі онлайн.

1 Обов'язково для всіх держзакупівель

Закон, коли його підпише президент, ступатиме в дію поступово:

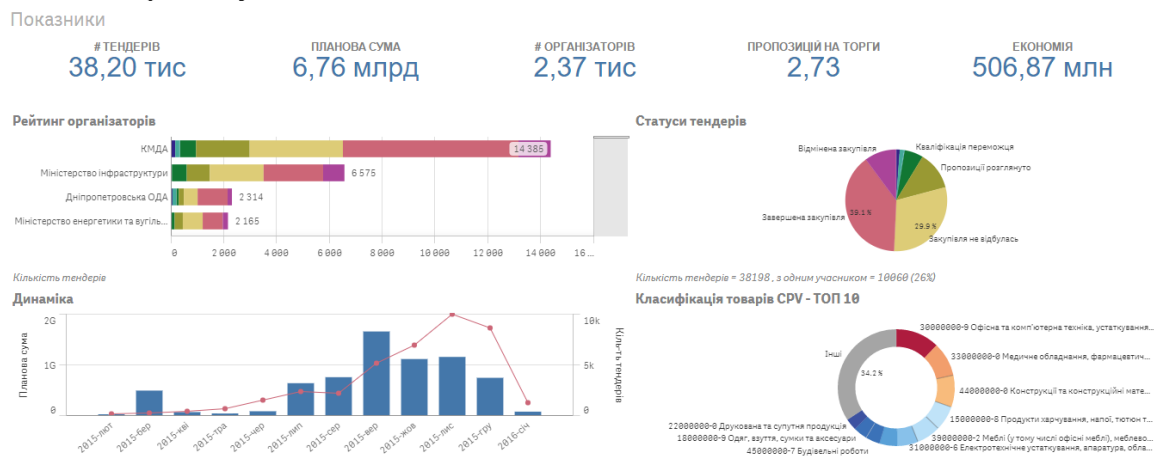
1) з 1 квітня 2016 року — для центральних органів виконавчої влади та замовників, що діють в окремих сферах господарювання.

2) з 1 серпня 2016 року — всі закупівлі здійснюватимуться шляхом використання електронної системи ProZorro. Вже зараз з її допомогою можна проводити закупівлі товарів та послуг до 200 000 грн, а робіт (наприклад, капітальний ремонт) — до 1.500.000 грн.

2 Півмільярда гривень економії — тільки 1% від очікуваного

Наразі до системи ProZorro підключено 2.370 замовників, які оголосили 38.200 тендерів очікуваною вартістю 6.760.000.000 грн. У 21.900 тендерах з бюджетом у 4.240.000.000 грн. уже завершився аукціон і відомий переможець. На цих торгах держава зекономила 506.870.000 грн, або 12% від коштів, які планувалося витратити.

За словами Нефьодова, повний перехід на систему принесе до 50 млрд грн економії бюджетних коштів. Тобто економія, досягнута на сьогоднішній день, — це лише 1% від того, що очікують його впроваджувачі.

Показники ProZorro на сьогодні (дані з сайту системи)

3

Зменшення процедур при тендерах і здорова конкуренція

Замість 5 процедур закупівель лишилося всього 3. Двоступеневі торги, запит цінних пропозицій та попередня кваліфікація учасників відходить у минуле.

Натомість з'явилася нова процедура — *конкурентний діалог*. Вона застосовуватиметься, коли замовник не може визначити необхідні характеристики робіт або вид послуг. Тоді для прийняття рішення щодо характеристик предмету закупівель на першому етапі йому необхідно провести попередні переговори. Тільки на другому етапі процедури потенційні постачальники змагаються у ціні.

Відкриті торги проходитимуть з обов'язковим застосуванням електронного аукціону на пониження цін або приведених цін з урахуванням показників інших критеріїв оцінки.

Третя процедура — *переговорна*. Замовники спочатку проведуть переговори, а вже за їх результатами прийматимуть рішення про намір укласти договір. За новим законом повідомлення про намір укласти договір має бути оприлюднено на веб-порталі державних закупівель протягом одного дня після прийняття такого рішення.

Сьогодні ж система ProZorro працює за однією процедурою — *електронним редуціоном*. Дякуючи своїй простоті та максимальній відкритості вона показує досить високі показники конкуренції. В середньому на одні торги подавалося 2,73 пропозицій.

4

Вивільнення робочих рук

У системі публічних закупівель з'являться нові суб'єкти — централізовані закупівельні організації. Вони визначатимуться Кабміном, Радою міністрів АР Крим та органами місцевого самоврядування. Їх основна функція — організація закупівель. Це спростить роботу працівників відповідних органів (членів тендерних комітетів), для яких проведення закупівель є значним неоплачуваним додатковим навантаженням.

5 Професійні закупівельники

У замовників з'явиться можливість не створювати тендерний комітет, а визначити уповноважену особу (осіб). Це буде окремий працівник, який відповідатиме за організацію та проведення публічних закупівель («професійний закупівельник»). Ініціатива розвантажить колектив органу і створить додаткову мотивацію для відповідального працівника, який отримуватиме за свою роботу винагороду.

6 Скаржитися — без паперу і ручки

Скарга на проведення тендеру подаватиметься у формі електронного документу через ProZorro, що зменшить паперову роботу та можливості зловживань. Кожна скарга заноситиметься до відповідного реєстру і одразу в день розміщення оприлюднюватиметься на сайті Антимонопольного комітету України.

Контролювати бюджет країни, не встаючи зі стільця

Громадський контроль за ходом публічних закупівель стане простішим і легшим. Кожен громадянин матиме доступ до всієї інформації про публічні закупівлі та зможе проаналізувати її. Вже сьогодні громадські організації, журналісти чи просто свідомі громадяни можуть контролювати використання державних коштів онлайн завдяки [модулю аналітики](#).

Це — тільки частина того, що може отримати Україна, перейшовши на ProZorro. Черга — за президентом, який має поставити підписом під Законом про публічні закупівлі.

Матеріал підготовлений за допомогою аналітиків Поліни Завадської (Інститут аналітики та адвокації) та Віктора Нестулі (Transparency International Україна)

Дніпровське районне
управління юстиції